

Het bestuur van de Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie van Accountants
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam

Nieuwegein, 10 februari 2016

Betreft: consultatie **CONCEPT GEWIJZIGDE NBA-handreiking 1114 SBR-kredietrapportages**

Geacht bestuur,

Het SRA-bestuur en SRA Bureau Vaktechniek hebben het consultatiedocument **CONCEPT GEWIJZIGDE NBA-handreiking 1114 SBR-kredietrapportages** met interesse gelezen. Graag plaatsen wij de volgende kanttekeningen, met het verzoek deze mee te nemen in uw overwegingen bij de herziening van NBA Praktijkhandreiking 1114.

ALGEMEEN

Het is op dit moment niet duidelijk of de kredietrapportage een onderscheid maakt tussen verplichte onderdelen en onverplichte onderdelen. Dit onderscheid kan relevant zijn voor de af te geven verklaring.

In dat kader hebben we navraag gedaan bij de SBR-deskundige bij de banken.

“De instance wordt gevalideerd op specifieke onderdelen. Deze zijn met name cijfermatig. Op de tekstuele toelichtingen, ook de verklaring, wordt niet gevalideerd. Valideren betekent dat het document door de ontvangende machine wordt geaccepteerd, maar niet dat het document voldoet aan de daaraan te stellen eisen. De bank zal, met name bij opvallende cijfermatige wijzigingen tussen boekjaren en bij financieringsaanvragen, kennis nemen van de tekstuele toelichtingen”.

Het bijzondere is dat de banken alle kredietrapportages die op commerciële grondslag worden aangereikt, ‘vertaalt’ naar kredietrapportages op fiscale grondslagen.

Wij vragen ons dan ook af wat dan nog de waarde is van de door de accountant aangeleverde toelichtingsteksten.

Daarnaast raden wij de NBA aan om nader in te gaan op de kredietrapportage zelf. De kredietrapportage omvat meer onderdelen dan voorheen. De lezer zal geholpen moeten worden en willen vernemen of de NBA van mening is dat de uitvraag van gegevens de verantwoordelijkheid is van de ondernemer en welke verantwoordelijkheid de accountant in deze uitvraag heeft. Hoe managet de NBA de verwachtingen van de klant en van de banken?

Primair is van belang hoe de procesgang bij de banken in de beoordeling te betrekken. Voor zover kan worden beoordeeld, wordt de data-set als ‘grondstof’ gebruikt voor verdere bewerking door de bank. Met name de omzetting van commercieel naar fiscaal door de bank zelf is daarin een belangrijke handeling. Dat betekent dus dat voordat de aangeleverde data via de kredietrapportage wordt beoordeeld door een mens, er al bewerkingen hebben plaats gevonden. De originele data-set is dus niet meer als zodanig beschikbaar. Als dit zo is, dan heeft de toegevoegde samenstelverklaring die beschikbaar is in de data-set betrekking op andere informatie dan de kredietrapportage, zoals deze in zijn oorspronkelijke vorm is aangeleverd. Dat lijkt ons niet wenselijk.

Het onderscheid van assurance en non assurance komt niet duidelijk tot uitdrukking in het consultatie document en behoeft verbetering.

1.2 LEESWIJZER

1. Vermeld is:

Buiten beschouwing blijven de vaktechnische aspecten van de XBRL document zelf en de gevolgen voor de werkzaamheden door de accountant bij bijvoorbeeld het samenstellen of het controleren van een instance.

De gevolgen van SBR voor assurance- en aan assurance verwante opdrachten zijn beschreven in het NBA-groenboek "De accountant in een SBR omgeving". Dit groenboek wordt naar verwachting in 2016 omgezet in een NBA-handreiking. Het groenboek is te vinden via;
<https://www.nba.nl/Vaktechniek/Vaktechnische-themas/ICTXBRL/SBR-Assurance/>

Dit Groenboek is in november 2013 ten behoeve van de pilots deponering jaarrekening met verklaring 1-1-2014 tot 30-06-2014 geschreven. Dat waren assurancerapportages. Het grootste deel van de kredietrapportages zal een non-assurance karakter hebben. Zonder nadere toelichting snappen wij het verband niet tussen beide documenten. Inmiddels zijn er overigens al diverse nieuwe versies van de kredietrapportage opgeleverd met telkens een (deels) afwijkende opbouw.

De deponering jaarrekening betreft een heel ander vaktechnisch document. De kredietrapportage omvat veel meer gegevenselementen dan de jaarrekening voor deponeringsdoeleinden.

H 2.2 en 2.3

Een van de belangrijke verschillen tussen SBR Direct en M2M aanlevering is dat het in het laatste geval vaak zo is, dat de daadwerkelijke verzending van de kredietrapportage door de intermediair gebeurt. Binnen SBR Direct is het altijd de ondernemer die op verzenden klikt. Wij vragen ons af of dit een verschil is dat de moeite van het benoemen in de handreiking waard is. Wat is het standpunt van de beroepsorganisatie: moet de klant altijd verzenden, of mag de accountant dat ook doen? Zie ook de opmerkingen hierover in H4.2 van de handreiking.

H 3.2.2 MIDDELGROTE EN GROTE VENNOOTSCHAPPEN

De praktijkhandreiking geeft geen duidelijkheid over de vorm en inhoud van de controleverklaring bij een kredietrapportage. Wij begrijpen dat het hierbij gaat om een separaat traject, maar wat ons betreft zou de doelgroep van deze handreiking duidelijker omschreven moeten worden.

H 3.2.3 OVERIGE KREDIETRAPPORAGES

Vermeld is:

Dit betreft eenmanszaken met een kredietobligo van meer dan € 150.000 samenwerkingsvormen (bijv. maatschap of vof), kleine rechtspersonen, agro extensies, tussentijdse cijfers en prognoses. Hier wordt van de accountant verwacht dat hij Standaard 4410 toepast en een samenstellingsverklaring bijvoegt. Deze samenstellingsverklaring heeft betrekking op de volledige kredietrapportage, dus ook op gegevens die niet uit de jaarrekening zijn overgenomen.

De samenstellingswerkzaamheden voor de jaarrekening worden uitgebreid met financiële en niet financiële informatie. In de praktijk zal de behoefte bestaan aan duiding wanneer er nu extra werkzaamheden verwacht mogen worden van de accountant. Normaliter mag de accountant uitgaan van de juistheid van de verstrekte informatie tenzij de informatie onjuist, onlogisch onbevredigend etc blijkt te zijn. In de praktijk is er doorgaans geen ervaring met de extra aan te leveren informatie en de beoordeling daarvan. De praktijkhandreiking zou meer en duidelijker in moeten gaan op de nieuwe aspecten van het verantwoordingsdocument en de rol van de accountant.

De kredietrapportages zijn (nog) niet stabiel. De verwachting is dat dit in de toekomst ook nog niet zo zal zijn en dat de periodiciteit zal toenemen (kwartaalrapportages etc.). In het document wordt te veel uitgegaan van de huidige situatie en onvoldoende voorgesorteerd op de toekomstige ontwikkelingen rond SBR. De bank is slechts één van de uitvragende partijen. Het is aan de accountant om als regiseur van de datastromen aandacht te besteden aan het proces van dataverzameling, beheer en verzending. Deze Handreiking besteedt hier onzes inziens onvoldoende aandacht aan.

H 4.1

In de tweede alinea wordt geschreven dat elektronisch ondertekenen van de verklaringen momenteel nog niet mogelijk is. Vervolgens wordt een tijdelijke oplossing beschreven, waarvan niet duidelijk is hoe die is toe te passen in een SBR-context. Maar misschien is deze oplossing in de praktijk heel gebruikelijk en (dus) bekend, waardoor dit voor een professional een volstrekt duidelijke tekst is.

In deze paragraaf wordt verwezen naar BW3. Boek 3 gaat over vermogensrecht. Naar welke bepalingen wil de NBA hier verwijzen?

H 4.2

In de tweede alinea van H4.2 wordt gesproken over het verzenden door de accountant van “de originele kredietrapportage als schriftelijke rapportage met een ondertekende samenstellingsverklaring naar zijn cliënt”. Direct hierna volgt de zin: “Wanneer overwogen wordt om deze rapportage als pdf bestand te verzenden, is het, vanwege het risico op identiteitsfraude, af te radenetc”.

Door de wijze van formuleren zou dit zodanig gelezen kunnen worden, dat de PDF-rapportage de originele kredietrapportage zou kunnen zijn. Maar is dat in een SBR-setting niet juist zeer onwaarschijnlijk?

In de zin hierna wordt heel neutraal gesproken over “een elektronisch stuk”, zonder dat duidelijk wordt gemaakt wat hiermee bedoeld wordt. In een woordenboek van deze tijd zou een “elektronisch stuk” nooit een pdf-rapport kunnen zijn, want dat is een “digitaal stuk”. Maar in de context van deze alinea blijft dit heel impliciet en daardoor onhelder. Het houdt wellicht ook verband met de vraag wie nu feitelijk de kredietrapportage instuurt naar de bank, zie daarvoor de opmerkingen bij H2.

In H 4.2 is het volgende opgenomen:

Uitgaande van, als voorbeeld, een samenstellingsopdracht zal de accountant de originele kredietrapportage als schriftelijke rapportage met een ondertekende samenstellingsverklaring naar zijn cliënt zenden. Wanneer overwogen wordt om deze rapportage als pdf bestand te verzenden, is het, vanwege het risico van identiteitsfraude, af te raden om een gescande handtekening mee te zenden. Wel is het natuurlijk mogelijk om een elektronisch stuk te ondertekenen met een persoonlijk (beroeps) PKI overheidscertificaat.

Daarover de volgende opmerkingen:

- Veelal gaan de rapportages niet meer met papier weg
- Momenteel worden nog regelmatig "natte" handtekeningen gebruikt.
- De structuur voor één handtekening en vervolgens met w.g. werd tot dusver alleen gebruikt voor de te deponeren jaarrekening. Wil de NBA dit nu ook gaan gebruiken voor de inrichtingsjaarrekening en voor de kredietrapportages?
- Onder H 4.1 is in de 2e alinea aangegeven dat de banken het elektronisch ondertekenen niet kunnen verwerken. In dat verband is de laatste zin niet te begrijpen in bovenstaand knipsel.

Dit is niet van deze tijd. Rapportages worden via een portaal ter accordering aangeboden aan cliënten. Ook de kredietrapportage wordt als SBR instance ingeschoten. Een reader maakt de inhoud van het document zichtbaar. Het genereren van een schiftelijk document, dit te voorzien van een handtekening en aan de klant te zenden is het paard achter de wagen spannen. De meerkosten zullen aanmerkelijk hoger zijn dan de boete die de banken in het vooruitzicht hebben gesteld.

H 4.3

De tekst van dit hoofdstuk is niet heel erg verhelderend. We maken hieruit op dat hier wel over de XBRL-instance wordt gesproken, waarin de tekst van de verklaring kan worden ingekopieerd in het daarvoor bestemde gegevensveld. Maar ook hier blijft de tekst heel impliciet en wordt een zekere voorkennis verondersteld, waarvan wij ons afvragen of die bij de gemiddelde lezer aanwezig is.

De samenstellingsverklaring en de controleverklaring van de accountant dient in de SBR rapportage identiek te zijn aan de tekst van de verklaring die aan de cliënt is verstrekt. Wij nemen aan dat bedoeld wordt dat de klant een kredietrapportage in leesbare vorm dient te krijgen waarbij de accountant zijn verklaring heeft verstrekt.

Heeft de NBA nagedacht over een eenduidige wijze van rapporteren aan de cliënt. De SBR rapportage is namelijk een instance document dat op verschillende manieren leesbaar gemaakt kan worden voor de mens.

Normaliter heeft de controleverklaring en de samenstellingsverklaring betrekking op de jaarrekening. Nadere toelichtingen en de accountantsrapportage vallen normaal niet onder deze verklaring. Waarom wijkt de NBA af van die lijn? Nu zij afwijkt van die lijn is het verstandig om in te gaan op de werkzaamheden die erbij horen en daarbij ook aan te geven hoe een en ander past in het risicogericht samenstellen en het materialiteitsdenken.

Hoe wil de NBA omgaan met de samenstellingsverklaring met toelichtende paragrafen bij een micro entiteit? Normaliter verwijzen wij dan naar de teksten van de ondernemer in de toelichting. Die ontbreken bij een micro-entiteit.

In de transitie door de software bij de banken (omzetten van commercieel naar fiscaal), wordt een bewerking uitgevoerd op de door de accountant aangeleverde dataset. De meegeleverde verklaring heeft dus niet meer betrekking op de informatie die de bankmedewerker uit zijn systeem genereert. Het moet duidelijk zijn waar de verklaring van de accountant bij hoort.

Wij zouden ervoor willen pleiten dat de NBA nadenkt over een verwijzing naar de wijze waarop het kantoor / de accountant zijn processen heeft ingericht, in analogie met het horizontaal toezicht.

SAMENSTELLINGSVERKLARING VAN DE ACCOUNTANT

Aan: opdrachtgever

De SBR-kredietrapportage van ... (naam entiteit) is door ons/mij samengesteld op basis van de van u verkregen informatie. De SBR-kredietrapportage "rpt-bank-krediet-kl-comm 2015" bestaat uit gegevens uit de jaarrekening 2014 en algemene en bancaire toelichtingen. **In deze toelichtingen is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.**

OPMERKING: De gearceerde toelichting is alleen noodzakelijk in geval van een jaarrekening micro-entiteit.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4410, "Samenstellingsopdrachten". Op grond van deze standaard wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de SBR-kredietrapportage. Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.

Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan. Als slotstuk van onze werkzaamheden hebben wij de de samengestelde historische financiële informatie doorgenomen in het licht van ons inzicht in de activiteiten van de entiteit, en in het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving.

Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). U en de bij **het FRC** aangesloten banken mogen er dan ook vanuit gaan dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij vertrouwelijk omgaan met de door u verstrekte gegevens.

OPMERKING: WAAROM RICHT DE NBA ZICH TOT DE FRC?

Voor een nadere toelichting op aard en reikwijdte van een samenstellingsopdracht en de VGBA verwijzen wij u naar www.nba/verklaringen.

Plaats en datum
Naam accountant
Naam accountantspraktijk

OPMERKING:

Deze verklaring verwijst naar de kredietrapportage commercieel. Juist deze rapportage wordt door de bank omgezet naar fiscale grondslagen. De kredietrapportage is geen rapportage, maar een dataset die door de systemen van de bank wordt omgezet in voor hen van belang zijnde informatie. De bijgeleverde samenstelverklaring zal zichtbaar blijven voor de bank, maar een één-op-één relatie met de informatie die wordt geraadpleegd, is er niet meer. Daarnaast zal het aantal (deel-) uitvragen in de toekomst alleen maar toenemen en een steeds wisselend karakter hebben, zowel qua inhoud als qua periodiciteit. Het is ondoenlijk om hier iedere keer een andere verklaring voor te ontwikkelen.

Hoogachtend,
Namens het SRA-bestuur en Bureau Vaktechniek

Paul C.J. Dinkgreve RA
voorzitter